

KILPAILUVIRASTO
KONKURRENSVERKET

Lausunto
Dnro 487/14.00.20/2009

1 (2)

8.6.2009

Valtiovarainministeriö
valtiovarainministerio@vm.fi

Lausuntopyyntöne 13.5.2009, Dnro VM056:00/2009

SIDOTTUA PITKÄAIKAISSÄÄSTÄMISTÄ KOSKEVA HALLITUKSEN ESITYSLUONNOS

Valtiovarainministeriö pyytää Kilpailuvirastolta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi sidottua pitkäaikaissäätämistä koskevaksi lainsäädännöksi. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi sidottua pitkäaikaissäätämistä koskeva laki. Sidotun pitkäaikaissäätämisen verokohtelusta ja verokannusteista säädetään samanaikaisesti erikseen verolaeissa. Kilpailuvirasto toteaa lausuntoon seuraavan.

Kilpailuvirasto suhtautuu esitykseen myönteisesti, koska sillä pyritään lisäämään keskenään kilpailevien eläkesäästötuotteiden välistä kilpailua. Kilpailuvirasto on pitänyt vaihtoehtoisten kilpailevien eläkesäästötuotteiden riittävää tarjontaa tärkeänä jo Siva-työryhmän työn yhteydessä. Vakuutusyhtiöiden tarjoamat yksilölliset eläkevakuutukset ovat aiemmin nauttineet veroedusta, jotka esityksen mukaan laajennetaan koskemaan myös sidottua pitkäaikaissäätämistä.

Lain tarkoittamia pitkäaikaisia säästämistuotteita voisivat esityksen mukaan tarjota lähinnä talletuspankit, sijoituspalveluyritykset ja rahastoyhtiöt. Palveluntarjoajien oikeus tarjota lain tarkoittamia säästämistuotteita riippuisi lisäksi siitä, kattaisiko yritysten toimilupa kyseisen toiminnan. Esityksessä todetaan, että ehdotuksen kanssa samanaikaisesti annettavista verolakien muutosehdotuksista seuraisi käytännössä se, että ulkomaisten palveluntarjoajien tarjoamat säästämissopimukset olisivat verotuksen kannalta siinä määrin epäedullisia, että laki tulisi käytännössä sovellettavaksi todennäköisesti ainoastaan suomalaisiin palveluntarjoajiin. Aihetta käsitellään tarkemmin samanaikaisesti annettavassa pitkäaikaissäätämisen verotuksen uudistamista koskevassa hallituksen esitysluonnoksessa. Kilpailuvirasto esittää edellä todetun osalta tarkemmat huomionsa verotuksen uudistamista koskevassa lausunnossaan (dnro 488/14.00.20/2009).

Esityksen mukaan sidotut pitkäaikaiset säästövarat voitaisiin sijoittaa säästämissopimuksessa sovitulla tavalla yhteen tai useampaan lain sallimiin sijoituskohteisiin, joita olisivat lähinnä pankkitilit, arvopaperit ja rahasto-osuudet. Säästämistilillä olevat varat ehdotetaan jätettäväksi talletussuojan ulkopuolelle erityisesti kilpailuneutraaliteettisistä. Kilpailuvirasto katsoo, että voi olla tarpeen sel-

8.6.2009

vittää erikseen, tulisiko sallittujen sijoituskohteiden joukkoa mahdollisesti laajentaa. Mahdollisten lisäsijoituskohteiden arvioinnissa tulisi luonnollisesti ottaa huomioon muun muassa eläkejärjestelmän kokonaistavoitteet ja kohteisiin liittyvien sijoitusriskien hallinta.

Yksilöllisten vapaaehtoisten eläkesäästötuotteiden yleistymisen taustalla vaikuttaa keskeisesti väestön ikääntymisen lakisääteiseen eläkejärjestelmään kohdistamat haasteet. Vapaaehtoisilla järjestelmillä voidaan täydentää lakisääteistä eläketurvaa. Kilpailuvirasto katsoo, että laaja keskenään kilpailevien ja kilpailullisesti neutraalien tuotteiden tarjonta mitä todennäköisimmin tehostaa eläkesäästötuotteiden tarjoajien välistä kilpailua siten, että siitä hyötyvät viime kädessä myös kuluttajat. Sidotun pitkäaikaissäästämisen yleistymisestä edellä kuvattujen lakimuutosten myötä ei liene kuitenkaan olemassa tarkkoja arvioita.

Markkinoiden ja kilpailun toimivuuden kannalta palveluntarjoajan vaihtamisen mahdollisuus on ensiarvoisen tärkeää. Sidottua pitkäaikaissäästämistä koskevan esitysluonnoksen ohella sopimusta koskeva irtisanomisoikeus tultaisiin lisäämään myös eläkevakuutuksia säätelevään vakuutuslakia. Jotta palveluntarjoajan vaihtaminen olisi käytännössä mahdollista/kannattavaa, vaihtokustannusten tulisi Kilpailuviraston arvion mukaan olla riittävän alhaisia. Sidottujen pitkäaikaissäästämistuotteiden ja yksilöllisten eläkevakuutusten kustannusten läpinäkyvyyteen ja selkeyteen tulisikin kiinnittää erityistä huomiota. Esityksessä todetaan myös Siva-työryhmän kiinnittäneen huomiota muun muassa yksilöllisten eläkevakuutusten raskaaseen kulurakenteeseen.

Yksilöllisen eläkesäästämisen yleistyessä on yksittäisen kuluttajan kannalta tärkeää, että eläkesäästötuotteisiin liittyvistä ominaisuuksista, kuten keskeisistä kuluista, varojen siirto-oikeudesta sekä sijoitus- ja muista riskeistä on saatavilla riittävästi informaatiota. Myös tuotteiden vertailtavuuteen tulisi kiinnittää erityistä huomiota. Yksilölliset eläkevakuutukset ja tarkastelun kohteena olevat eläkesäästämistuotteet poikkeavat lisäksi toisistaan. Esityksessä todetaan kansalaisten eläketurvan tuntemuksen olevan yleisesti heikkoa. Näin ollen lienee perusteltua säätää esityksen mukaisesti erikseen valtioneuvoston asetuksella palveluntarjoajan tiedonantovelvollisuuden vähimmäissisällöstä.

Ylijohtaja

Juhani Jokinen

Erikoistutkija

Antti Ihamäki